

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek
	Protokolant	starszy sekretarz sądowy Maria Piekielek

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2022 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku G. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.

o ponowne ustalenie wysokości emerytury , przy uwzględnieniu rekompensaty

na skutek apelacji wnioskodawczynie

od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 27 października 2020 r. sygn. akt IV U 186/20

I. oddala apelację ,

II. zasądza od wnioskodawczynie G. N. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. kwotę 240 zł (słownie: dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt III AUa 58/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 4 listopada 2022 r.

Decyzją z dnia 16 grudnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. odmówił wnioskodawczynie G. N. przeliczenia świadczenia emerytalnego poprzez uwzględnienie w obliczeniu wysokości emerytury rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych .Powołując w podstawie prawnej decyzji art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2018 r.,poz.1270 ze zm.) organ rentowy stwierdził ,że występując w dniu 28 listopada 2019 r. z wnioskiem o przeliczenie emerytury przy uwzględnieniu rekompensaty wnioskodawczyni nie przedłożyła żadnych nowych dowodów jak też nieujawnione zostały nieznane dotąd okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji z dnia 21 marca 2019 r. przyznającej G. N. prawo do emerytury przy odmowie prawa do rekompensaty. Jednocześnie organ rentowy wskazywał , że okresy składkowe zostały pomniejszone o okresy nieskładkowe (okresy przebywania na zasiłkach chorobowych) co nie daje 15 lat pracy w warunkach szczególnych .

Wnioskodawczyni G. N. odwołała się od powyższej decyzji ZUS do Sądu Okręgowego w Rzeszowie i wnosząc o jej zmianę poprzez zobowiązanie ZUS do przeliczenia świadczenia emerytalnego zgodnie z wnioskiem zarzuciła , że wbrew stanowisku pozwanego organu rentowego legitymuje się wymaganym do przyznania prawa do rekompensaty piętnastoletnim okresem pracy w warunkach szczególnych ponieważ w okresie tym należy uwzględnić także okresy nieskładkowe przebywania na zasiłkach chorobowych po dniu 14 listopada 1991 r. , powołując się na orzecznictwo tak sądów powszechnych jak i Sądu Najwyższego stanowiące o tym , że okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub zasiłku chorobowego przypadające po dniu 14 listopada 1991 r. wlicza się do stażu pracy w szczególnych warunkach .

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddziału w J. wniósł o oddalenie żądania wnioskodawczyni z tych samych względów jakie wskazane zostały w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji powołując się dodatkowo na art. 12 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych stanowiący , że przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o których mowa w art. 4 - 11, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa .

Sąd Okręgowy w Rzeszowie, po rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia

27 października 2020 r. (sygn. akt IV U 186/20) oddalił odwołanie wnioskodawczyni G. N. . Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił , że wnioskodawczyni G. N. (ur. (...)) wystąpiła w dniu 20 lutego 2014 r. do pozwanego organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych, przedkładając m.in. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 16 stycznia 2014 r. z którego wynikało , że w okresach : od 11 lipca 1977 r. do 23 grudnia 1981 r., od 25 grudnia 1987 r. do 31 sierpnia 1988 r., od 1 stycznia 1992 r. do 31 lipca 1996 r., od 1 sierpnia 1996 r. do 31 marca 1998 r. oraz od 1 kwietnia 1998 r. do 18 grudnia 2001 r. pracowała w szczególnych warunkach . Jednocześnie wykazane zostało , że wnioskodawczyni posiada okresy nieskładkowe w wymiarze :60 dni za 1992 r., 67 dni za 1993 r., 39 dni za 1994 r., 195 dni za 1995 r., 73 dni za 1996 r., 35 dni za 1997 r., 34 dni za 1998 r.

11 dni za 1999 r. 15 dni za 2000 r. i 64 dni za 2001 r. Decyzją z dnia 26 lutego

2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. odmówił wnioskodawczyni prawa do dochodzonego świadczenia przyjmując , że nie udowodniła wymaganego piętnastoletniego okresu pracy w szczególnych warunkach oraz ,że jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego i nie zgłosiła wniosku o przekazaniu środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa . Decyzja ta nie została zaskarżona przez wnioskodawczynię . W dniu 1 marca 2019 r. G. N. złożyła w pozwanym organie rentowym wniosek o przyznanie emerytury

w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego . Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. decyzją z dnia 21 marca 2019 r. przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury począwszy od 1 marca 2019 r. . W dniu 28 listopada 2019 r. G. N. wystąpiła do pozwanego organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do rekompensaty , co skutkowało wydaniem –zaskarżonych niniejszym postępowaniu –decyzji odmawiającej przeliczenia świadczenia z dnia 16 grudnia 2019 r. W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Rzeszowie uznając , że spór między wnioskodawczynią a organem rentowym dotyczy prawa do rekompensaty , dokonując oceny prawnej sprawy z przywołaniem przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t. j. Dz. U. z 2018 r.,poz. 1924) tj. w szczególności jej art. 21 ust. 1 i art. 12 uznał , że żądanie wnioskodawczyni jest nieuzasadnione, a zaskarżona decyzja ZUS jest trafna i odpowiada prawu . Stwierdzając bowiem , że na dzień 1 stycznia 2009 r. odwołująca się nie

wykazała wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych , bo z tego okresu , stosownie do ww. art.12 ustawy o emeryturach pomostowych , podlegają wyłączeniu okresy zasiłkowe , Sąd I instancji jednocześnie odnotowywał że przywoływane przez odwołującą się odmienne w tym względzie poglądy judykatury dotyczą wyłącznie osób które do dnia czyli z tego 1 grudnia 1998 r. spełniły przesłanki warunkujące prawo do wcześniejszej emerytury za wyjątkiem osiągnięcia obniżonego wieku emerytalnego co jednak żaden sposób nie można odnieść do sytuacji wnioskodawczyni . W podstawie prawnej wyroku powołany także został art. 477 ¹⁴ § 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 27 października 2020 r. zaskarżony został przez wnioskodawczynię G. N. , która zarzucając w apelacji naruszenie art. 12 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych poprzez jego zastosowanie, art. 21 tej ustawy , w tym wypadku poprzez niezastosowanie tego przepisu , jak również naruszenie art. 114 ust. 1 pkt. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS , tu także przez jego niezastosowanie wniosła

o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie żądania odwołania. W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżąca w szczególności podkreślała że art. 12 ustawy emeryturach pomostowych nie mógł mieć do niej swego zastosowania bo domagała się przeliczenia emerytury przy uwzględnieniu rekompensaty , a w tym wypadku okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ustalany jest na zasadach przewidzianych w ustawie emerytalno- rentowej.

W tym coś względnie art. 32 ust. 1a pkt. 1 powołanej ustawy nie mógł mieć swego zastosowania bo obowiązują dopiero od 1 lipca 2004 r. gdy tymczasem cały wykazywany przez nią okres kwalifikowanego zatrudnienia przypada przed tą datą . Jednocześnie skarżąca przyznawała , że okresy pracy w warunkach szczególnych przy uwzględnieniu okresów zasiłkowych sięga wymiaru 15 lat jednego miesiąca i 8 dni , a przy odjęciu okresów zasiłkowych przypadających po dniu 14 listopada 1991 r. nie sięgnie tego wymiaru .

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł o oddalenie apelacji wnioskodawczyni jako bezzasadnej , przy obciążeniu jej poniesionymi na tym etapie postępowania kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko procesowe zaprezentowane przed Sądem I instancji.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację wnioskodawczyni G. N. , zważył co następuje;

Wniesionych przez wnioskodawczynię środek odwoławczy nie może odnieść pożądanego skutku . Zaskarżony bowiem wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 26 października 2020 r. jest w swym ostatecznym wyniku trafny i odpowiada prawu, jakkolwiek z innych względów niż te zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia .

Przede wszystkim bowiem już na wstępie zauważyć przyjdzie , że wyznaczająca przedmiot kontroli sądowej i zakres rozstrzygnięcia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r. II UZ 52/99 , OSNAPiUS 2000/15/601) zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. w z dnia 16 listopada 2019 r. nie stanowiła –jak błędnie przyjął Sąd I instancji –o odmowie przyznania G. N. prawa do rekompensaty , ale o odmowie przeliczenia emerytury przy uwzględnieniu rekompensaty w trybie swoistego wznowienia postępowania przewidzianego w art.114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2022 r ,poz. 504 ze zm.) w sytuacji funkcjonującej w obrocie prawnej prawomocnej decyzji ZUS z 21 marca 2019 r. , w której przyznając wnioskodawczyni emeryturę i ustalając wysokość świadczenie organ rentowy jednocześnie wyraźnie wskazał (co także najwidoczniej umknęło uwadze Sądu Okręgowego w Rzeszowie) , że do emerytury nie przysługuje rekompensata , ponieważ wnioskodawczyni nie udowodniła na dzień 31 grudnia 2008 r. 15 lat pracy w warunkach szczególnych (v. k- 6 akt emerytalnych , powołana wyżej decyzja ZUS) . W tym więc stanie rzeczy sądowa kontrola zaskarżonej decyzji ograniczyć się winna do zbadania prawidłowości stanowiska pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. o braku podstaw do ponownego ustalania wysokości emerytury odwołującą się w kontekście przewidzianych

w powołanym wyżej art. 114 ustawy emerytalno- rentowej przesłanek . Takiej jednak oceny Sąd Okręgowy w Rzeszowie bezzasadnie zaniechał , wskutek naprowadzonego na wstępie błędnego określenia przedmiotu sporu , gdy tymczasem już z tego względu żądanie odwołania nie mogło zostać uwzględnione . Jak słusznie bowiem w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji naprowadził pozwany organ rentowy , składając w dniu 28 listopada 2019 r. wnioski o przeliczenie emerytury przy uwzględnieniu rekompensaty , G. N. nie wskazała na jakiegokolwiek nowe nieznanne dotąd ZUS dowody czy okoliczności istniejące przed dniem wydania decyzji z 21 marca 2019 r. , bo za takie nie można uznać przedłożonego przez nią wyliczenia okresu pracy w warunkach szczególnych (k-8 ,akt emerytalnych) , skoro ten był przedmiotem analizy ZUS przed wydaniem ww. decyzji z dnia 21 marca 2019 r. , na co wskazuje wprost zestawienie okresów pracy w szczególnych warunkach wnioskodawczyni zalegające na karcie 5 akt emerytalnych . Tym samym nie wystąpiły przewidziane

w art. 114 ust. 1 pkt. 1 ustawy emerytalno- rentowej przesłanki do ponownej merytorycznej oceny uprawnienia wnioskodawczyni do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych , co już samo w sobie stanowiło o prawidłowości zaskarżonej decyzji ZUS . Jednocześnie w zdecydowany sposób wykluczyć należy , przywoływaną przez skarżącą w apelacji , podstawę omawianego wznowienia postępowania

z art. 114 ust. 1 pkt. 6 ustawy o emerytach i rentach z FUS mającą polegać na błędzie organu rentowego w ustaleniu wysokości jej emerytury w decyzji z dnia 21 marca 2019 r. bo nawet przyjmując bardzo szeroką wykładnię tego pojęcia jako obiektywnej wadliwości decyzji ZUS (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2017 r. , I UK 398 /16, LEX nr 2401084) w tym konkretnym przypadku pozwany organ rentowy żadnego błędu w stosowaniu prawa przy ustalaniu wysokości świadczenia emerytalnego wnioskodawczyni nie popełnił . Jakkolwiek bowiem oczywistym jest, iż przywołany przez Sąd I instancji w podstawie prawnej orzeczenia

art. 12 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t. j. Dz.U.

z 2022 r., poz. 1340 ze zm.) nie mógł mieć swego zastosowania jako , że poprzez zawarte w nim odesłanie do art. 4-11 odnosi się wprost do ustalania okresów pracy w warunkach szczególnych czy w szczególnym charakterze warunkujących nabycie prawa do emerytury pomostowej , a nie do rekompensaty –jak słusznie zauważa skarżąca – wskazując na art. 21 ust. 1 tej ustawy , to jednocześnie nie może być wątpliwości , iż prawo do rekompensaty po stronie odwołującej się mogło najwcześniej powstać z dniem spełnienia warunków do przyznania prawa do emerytury w wieku powszechnym, a więc już w 2019 r. , a jednocześnie uwzględniany do przyznania rekompensaty okres 15 lat pracy w warunkach szczególnych przypadać miał, stosownie do przepisów wyżej powołanej ustawy o emeryturach pomostowych , do dnia 31 grudnia 2008 r. W obu więc przypadkach przesłanki przyznania prawa do omawianej rekompensaty wystąpiły i mogły nastąpić dopiero po dniu 1 lipca 2004 r. , , a więc po dniu wejścia w życie art. 32 ust. 1 a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS co tym samym stanowiło dostateczną podstawę do przyjęcia zastosowania tego przepisu przy ustalaniu wymiaru okresu pracy w warunkach szczególnych wnioskodawczyni na potrzeby rekompensaty, a więc wyłączenia z tego okresu okresów zasiłkowych . Taki też pogląd jest konsekwentnie reprezentowany w orzecznictwie tutejszego Sądu , czego przykładem może być chociażby wyrok z dnia 6 lutego 2020 r. III AUa 641/18, LEX nr 2809471 , czy też w orzecznictwie innych sądów apelacyjnych i tu tytułem przykładu wskazać można na wyrok Sądu Apelacyjnego

w Szczecinie z dnia 24 lipca 2018 r. III AUa 22/18, LEX nr 2579817. Odnosząc się jednocześnie do przywoływanych przez wnioskodawczynię orzeczeń czy to sądów powszechnych czy Sądu Najwyższego, stanowiących o nie uwzględnianiu w wymiarze okresu pracy w warunkach szczególnych okresów zasiłkowych (a więc odmawiających zastosowania w tym względzie ww. art.32 ust.1 a ustawy emerytalno- rentowej) stwierdzić przyjdzie , że odnoszą się one wyłącznie do oceny nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych przewidzianej w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS , gdzie warunek stażowy związany z kwalifikowanym zatrudnieniem musi być spełniony na dzień

1 stycznia 1999 r. , a więc przed dniem wejścia w życie ww. art. 32 ust.1 a , gdy tymczasem jak wskazano wyżej, w przypadku rekompensaty okres ten uwzględnia się na dzień 31 grudnia 2008 r. O stosowaniu zaś omawianego przepisu w odniesieniu do osób, które nabyły uprawnienie do emerytury po dniu 1 lipca 2004 r. wypowiedział się wprost Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 lipca 2008 r.

K 33/06 , OTK-A 2008/6/106 , a bezspornym jest, iż odwołująca się nabyła prawo do emerytury dopiero z dniem 1 marca 2019 r.

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów i na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono ostatecznie o oddaleniu apelacji wnioskodawczynie jako niezasadnej (pkt I sentencji wyroku). Tak określony końcowy wynik sprawy uzasadnia z kolei obciążenie skarżącej poniesionymi przez pozwany organ rentowy w postępowaniu apelacyjnym kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 240 zł , o czym orzeczono jak w pkt. II sentencji wyroku , na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k. p. c. , przy uwzględnieniu minimalnej stawki wynagrodzenia fachowego pełnomocnika ZUS , przewidzianej w § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t .j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265) .

ZARZĄDZENIE

- 1/ odpis uzasadnienia wyroku doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczynie –radcy prawnej A. P. ,
- 2/ kal. 2 miesiące ,
- 3/ następnie –w przypadku niewniesienia przez wnioskodawczynię w ww. terminie skargi kasacyjnej –akta sprawy zwrócić Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie .